

Referat af møde i arbejdsgruppen i Svartingedal onsdag den 18. august 2021

Til stede: Klaus, Mads, Torben og Fridrik samt Emilie (ENS fra sekretariatet).

Mødet blev afholdt i det nye redskabsrum. Efterfølgende stod den på et par timer i dalen, hvor ørnebregnen fik sig en tur, og der blev set nærmere på de kommende arbejdsopgaver.

Billeder fra dagen: geder, pindsvineunger og Blåhat

Dagsorden

Følgende punkter blev drøftet, og kan findes i dette referat:

- 1) Siden sidst
- 2) Evaluering af årets plejeindsats
- 3) Mink
- 4) Sitka-bevoksningerne
- 5) Registrering og redekasser
- 6) Formidling – fugleture og foldere samt PR for Svartingedal
- 7) Arbejdsopgaver og datoer til kalenderen

1/Siden sidst

Nyt fra sekretariatet

Fugleværnsfonden opfører nyt tårn på Nyord Enge. Tårnet forventes at have et øget platformsareal på ca. 6 m² for at understøtte det stigende antal af naturturister, der besøger området. Tobias Jacobsen har stået for designet, som er i tråd med de senere års nyopførslser ved Gulstav Mose og Ravnstrup Sø. Tårnet forventes at stå klart i november 2021.

Fugleværnsfonden har fået fuglebeviser. Med et fuglebevis støtter du Fugleværnsfonden med 250 kr. Pengene går ubeskåret til fuglenes sag, da tegningerne er doneret af Carl Christian Tofte og trykket doneret af STEP PRINT POWER. Man kan pt. vælge mellem en rødrygget tornskade, en rødhals og en havterne. De

kan ses og bestilles på vores hjemmeside: <https://www.fuglevaernsfonden.dk/oekonomisk-stoette/fuglebeviser>

Fugleværnsfonden samler ind til opkøb ved Søgård Mose med Sebastian Klein, som i år er Fugleværnsfondens profil. Det er kun anden gang i fondens historie, at vi samler ind til konkret opkøb. Dengang "fyldte vi rørdrummen" og denne gang "fyldes tranen". Der er kommet et betalingsmodul på hjemmesiden, hvor man kan støtte, der er videoer om kampagnen på Facebook, annoncer i Fugle & Natur og det forventes, at der kommer et fuglebevis målrettet kampagnen.

Nyt fra arbejdsgruppen/udførte opgaver

Se også skema sidst i referatet samt punkt 2

Arbejdsgruppen kan fortælle, at der igen i år har været rigtig mange besøgende i Svartingedal over sommeren. Desværre går de fleste besøgende stadigvæk forbi stenbruddet. Gruppen efterspørger skiltning eller anden guidning til de besøgende mod stenbruddet. ENS tager det med til Allan fra sekretariatet, der er ansvarlig for skiltningen i naturreservaterne.

2/ Evaluering af årets plejeindsatser

Hegnsvedligehold:

Arbejdsgruppen har slået hegnslinjen to gange over sommeren, og enkelte strækninger tre gange. Det har givet et rigtig godt resultat, og hegnslinjen har været vel holdt. STOR tak for jeres indsats -virkelig godt gået. Gedehegn er en drilsk størrelse!

Dele af strækningen har været meget svær at holde, da passagen på ydersiden af hegnet er meget smal.

Arbejdsgruppen planlægger at rydde en bredere sti hen over vinteren.

Klaus spørger ind til, om det er muligt at tage spændingen af den nederste hegnsstråd, når lammene tages af. ENS hører dyreholder om dette. Der er brug for en sidste indsats langs med hegnet - se punkt 7.a.

Ørnebregne-bekæmpelse:

Arbejdsgruppen har også lagt en stor indsats i bekæmpelsen af ørnebregnerne. Areal 2 er blevet slået seks gange (inkl. d.d.), areal 3 ca. ti gange (inkl. d.d.) og areal 4 to gange (inkl. d.d.). Areal 4 er dog svært tilgængeligt grundet mindre tjørn og slåen, der hindrer effektiv bekæmpelse. På areal 5 har Mads slået en stribe i foråret, hvilket stadigvæk kan ses.

Ørnebregnerne står nu langt mere spredt, og det er tydeligt, at indsatsen har sin effekt. Græsser og urter som mjøddurt, sankthansurt m.fl. har koloniseret arealerne, og der er registreret 20 eksemplarer af blåhat på arealerne, hvoraf flere stadigvæk står i blomst.

Kendte bevoksninger med pileurt og ørnebregne

Foruden arbejdsgruppens indsats, har placeringen af dyrenes mineraler i ørnebregnerne, hjulpet til bekæmpelsen. ENS sørger for at de også placeres her i 2022. Virkelig stærk indsats! Godt gået!

Pileurt-bekæmpelse:

Pileurten holdes fint nede af gederne indenfor hegnet. Den mindre bevoksning udenfor hegnet har Mads forsøgt at slå, men der er en del opvækst af vedplanter og brombær, der gør arealet svært tilgængeligt. Arbejdsgruppen planlægger at fjerne dette over vinteren, så pileurten nemmere kan bekæmpes her.

Afgræsning:

ENS har indtryk af, at afgræsningen har fungeret bedre i år, og dyrene er kommet bedre rundt på hele arealet. Dele må gerne fremstå "langhåret" på dette tidspunkt af året, da der planlægges en lang afgræsningssæson.

De grovere græsser dominerer dog den fugtige del af engen, og det er ikke forventeligt, at arealet vil kunne afbrændes for at komme førnelaget til bunds, da der oftest kun gives afbrændingstilladelser i vinterhalvåret, hvor arealet står helt eller delvist under vand. ENS afsøger muligheden for en hegnsløsning, der kan tvinge kvæget ind på arealet i en periode.

P.t. afgræsser seks kvæg og 19 geder arealet. I foråret og sommeren var der desuden ca. 10 lam.

Læhegn:

I foråret blev der sat stiklinger af hylde og tjørn i skel mod nabomarken. Umiddelbart har ganske få af disse overlevet den tørre sommer. Der forsøges igen i sensommeren. Klaus koordinerer en arbejdsdag.

3/ Mink

Klaus fortæller at der er fundet én død mink i Svartingedal. Minkfælden er endnu ikke aktiveret. Dels er der lidt opstartsproblemer i forhold til at få den til at fungere korrekt, dels har vi afventet at ynglesæsonen er slut for mink. Det er den nu, og Klaus og David kontakter den lokale skovfoged, der har stor erfaring med minkfælder og gerne vil hjælpe. Er der fortsat problemer, kontakt da Søren Ring fra sekretariatet eller ENS.

Klaus har desuden en aftale med en lokal jæger, om at forsøge at afdrive åløbet med hund. Dette forventes at blive gjort i efteråret.

4/ Sitka-bevoksningerne

ENS har et mindre projekt med veteranisering af Sitka-graner i Rusland. ENS håber at erfaringerne herfra kan bruges i Svartingedal. Vi venter derfor med ringning o.l. da der formegentlig er bedre metoder til at få vedmasserne fra Sitkaerne til at gavne flere arter og fungerer som fødekamre over en længere periode, end blot ved ringning.

ENS har haft kontakt til ingeniørtropperne vedr. evt. sprængning af træer, der p.t. ikke har planlagt at komme forbi. De vender tilbage såfremt det passer ind i undervisningen af soldaterne. Klaus siger at civilforsvaret muligvis også kunne være interesseret. ENS går videre med dette.

5/ Registrering og redekasser

Ole har holdt øje med kasserne, og kun ca. 1/3 af de kasser var fyldt med redemateriale i vinters er besat. Dette kan tyde på, at kasserne er blevet benyttet om vinteren til læ for småfuglene. Kasserne tømmes i år i oktober, så vi får syn for sagen. Spændende.

6/ Formidling – fugleture og foldere samt PR for Svartingedal

Mads stopper som folder ansvarlig, tak for indsatsen. Klaus overtager opfyldningen. Mads tager alle kasser med foldere og placerer dem i redskabsrummet på reolen, så de ikke får fugt. Arbejdsgruppen opfordres til at hjælpe Klaus med opfyldningen, og desuden at få foldere ud til andre relevante steder på Bornholm.

Hanne sender p.t. foldere til Natur Bornholm og turistcenteret i Hasle, så de har ☺. Særligt turfolderen skal gerne ud i løbet af den kommende måned, for at folk kan få glæde af den.

ENS opfordrer de frivillige, der synes de har kompetencerne til at afholde guidede ture i Svartingedal for Fugleværnsfonden. Klaus har i år afholdt flere ture, alle gange med stort opbud, så interessen er der. Turene kommer i turfolderen og på hjemmesiden. I september/oktober begynder indsamling af datoer, tider m.m. til turfolderen for 2022, så I må gerne allerede nu finde datoer og tider såfremt I er interesserede i at afholde fugleture i reservatet. Datoerne sendes til ENS eller Allan fra sekretariatet.

ENS spørger ind til, om gruppen har nogen idé til, hvordan vi kommer bredere ud med, at Svartingedal er ejet af FVF, da flere medier skriver om dalen uden at nævne fonden. Gruppen er enige om, at alle på øen ved at dalen ejes af FVF, så problemet må ligge andet sted.

7/ Kommende arbejdsopgaver og datoer til kalenderen

Se skemaer sidst i referatet med opgaveoversigt (Torben laminerer opgavelisten sidst i referatet og ligger den i redskabsrummet).

Det fungerer godt, at arbejdsdagene arrangeres ad hoc, men der ønskes en bedre udmelding til den samlede gruppe om hvornår, der arbejdes.

Det aftales, at Klaus fortsat arrangerer og koordinerer arbejdsdagene, men fremadrettet sender besked til ENS, der sender en melding til den samlede gruppe om hvad, hvor og hvornår.

7.a Hegnsvedligehold - ARBEJDSDAG ONSDAG D. 23. FEBRUAR

ENS har noteret sig, at særligt strækningerne markeret med rød på kortet t.h. trænger, men hele hegnslinjen bør gås efter.

7.b Læhegn

Efterplantning af læhegn med hylde, benved, røn, tjørn, slåen m.fl. der allerede findes lokalt i området. Planterne sættes på ydersiden af hegnet mellem mark og det sydlige græsareal. Planterne sættes i september/oktober for at sikre, at de får bedst muligt fat.

7.c Kratrydning

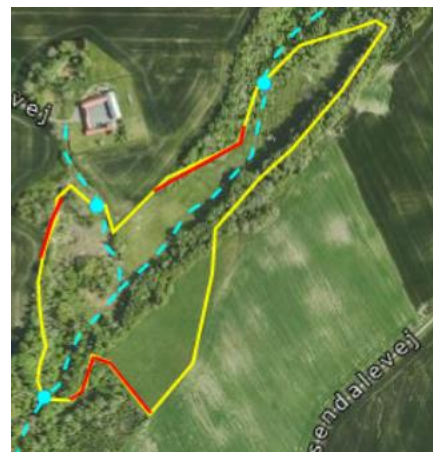
Tre arealer har fokus på kratrydning for en effektiv bekæmpelse af invasive arter samt for at kunne holde hegnslinjen. Det drejer sig om lokaliteten med pileurt udenfor hegningen, lokalitet "4" for ørnebregnerne samt en ca. 1,5 m bred bræmme på ydersiden af hegnet, hvor bevoksningen er tæt. Klaus indkalder til arbejdsdage i starten af 2022.

Gruppen fortsætter slåningerne af ørnebregnen som planlagt. Indsatsen for 2022 koordineres på arbejdsgruppemødet i efteråret.

8/Eventuelt

Der var intet til eventuelt.

Tak for et godt møde og en god indsats i dalen.
Fuglefløjt og bask med vingerne fra
Emilie

TIL KALENDEREN

Kommende arbejdsdage	
Onsdag den 25. august kl. 07.30	Arbejdsdag: hegn - se punkt 7.a
Onsdag den 23. februar	Arbejdsgruppemøde Besigtigelse: 15-16.30 Møde: 17.00- ca.19.30

ARBEJDSOPGAVER I SVARTINGEDAL

	Kommentarer / ansvarlig arbejdsgruppen	Er gjort	Gentages efterår/ vinter	Gentages Sommer/ forår 2022
Faste opgaver				
Rydning af stier - løbende	Klaus kontaktes ved observation af større væltede træer	X	X	X
Rydning af hegnslinjen	Klaus arrangerer arbejdsdag i starten af 2022. Se punkt 7.c	X	X	
Slå under hegn	Se punkt 7.a	X	X	X
Bekæmpelse af pileurt		X	X	X
Bekæmpelse af ørnebregne	Fortsætter Se evt. punkt 2	X	X	X
Rydde rød-el fra eng og stenbrud	Efter behov	X		X
"Folderansvarlig"	Klaus		X	X
Gennemgang og rensning af redekasser	Ole Kasserne tømmes i oktober	X	X	
Bekæmpelse af mink	Klaus og David Se punkt 3	X	X	X
Skraldeindsamling	Klaus arrangerer arbejdsdag		X	
Andre opgaver				
Indretning af grejrum	Det er blevet flot og godt ☺	X		
Sikring af låger så de ikke smækker	Klaus	?	?	
Laminerer opgaveliste til grejrum	Torben		X	
Etablering af læhegn	Se punkt 7.b	X	X	
Alle kasser med foldere placeres i grejrummet	Mads		X	
Rydning af krat	Se punkt 7.c		X	